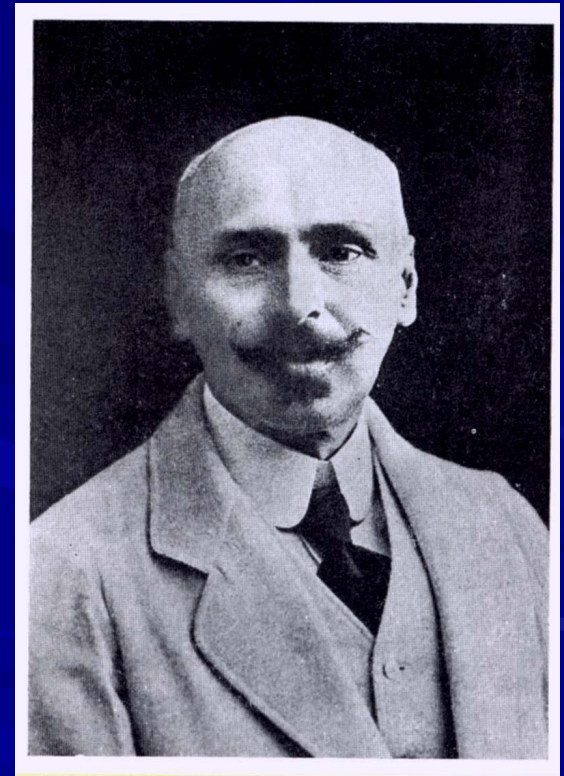

ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ

Михайла Михайловича

Коцюбинського

(1864 - 1913)

Людина культурна, до найменших подробиць, європеєць з голови до п'ят... був справжнім аристократом Духа без жодного силування з свого боку...

С.Єфремов

- Михайло Коцюбинський - одна з найяскравіших і найсвоєрідніших постатей в українській та усій світовій літературі кінця ХІХ сторіччя. У своїх творах він показав силу й енергію простих трударів, їх нездоланну стійкість у боротьбі за нове справедливе життя, відобразив соціальні і національні прагнення українського народу, оспівав його високу поетичність.
- Український письменник і земляк М.М.Коцюбинського Михайло Стельмах так сказав про літературну спадщину письменника: **"Усе, дорогий Михайле Михайловичу, що написано кров'ю Вашого серця, зосталося в пам'яті всього нашого народу, а слово і краса ім'ям народу увійшли в безсмертя."**

Цікаво знати, що...

М.Коцюбинський – письменник, громадський діяч, голова Просвіти в Чернігові, один з організаторів Братства Тарасівців.

Знав 9 іноземних мов, серед яких грецька, циганська.

Його називали Сонцепоклонником і Соняхом, бо понад усе любив сонце, квіти і дітей.

На роботу ходив з неодмінною квіткою у бутоньєрці.

У своїх творах оспівував цвіт яблуні, жайворонкову пісню, дитячі очі, малював словом людську красу і біду.

Батьки Михайла Коцюбинського:
Михайло Матвійович та Гликерія Максимівна

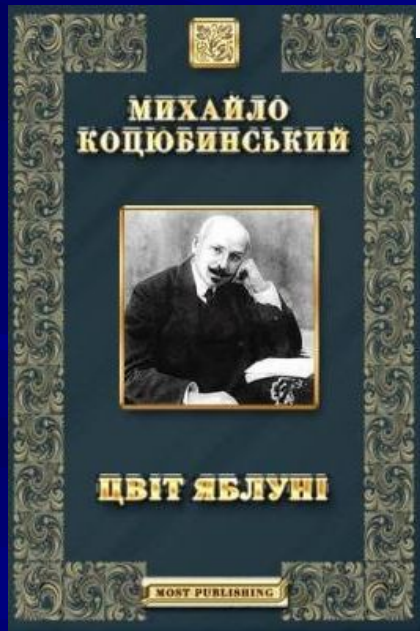
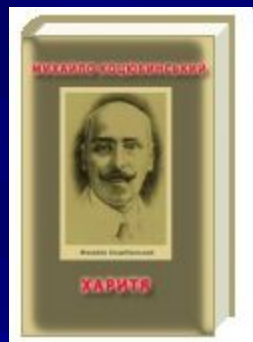
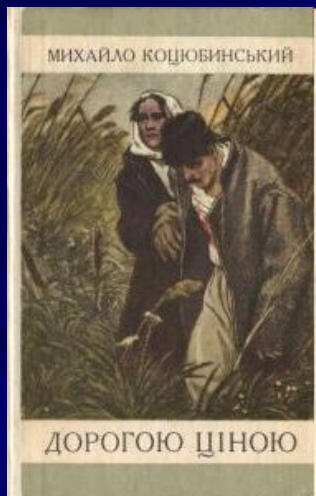
Дитинство Михайла Коцюбинського минало в теплій, дружній сімейній обстановці, хоч інколи в скрутних матеріальних умовах. Кволий, худенький хлопчик з блідим матовим лицем був улюбленцем родини, особливо матері Ликери Максимівни, - жінки доброї, люблячої, із складною і глибокою душею. Їй було властиве тонке розуміння літератури та мистецтва. Під впливом матері у хлопчика рано розвинувся інтерес до читання.

Якось у дитинстві, тяжко занедужавши, як потім згадував М.Коцюбинський, “...в гарячці почав говорити по-українському, чим немало здивував батьків”, бо в родині говорили російською.

- Писати Коцюбинський почав рано, перші його твори не збереглися. Ранні оповідання **«Андрій Соловійко, або Вченіє світ, а невченіє тьма» (1884), «21 грудня на введеніє» (1885), «Дядько та тітка» (1886)** за життя письменника не друкувалися. Перше оповідання позначене впливом поширених у колах української народницької інтелігенції 70-80-х рр. поглядів на просвіту як на ефективний засіб поліпшення становища народних мас.
- Уже з перших друкованих творів особливу увагу сучасників привернув цикл дитячих оповідань **«Харитя» (1891), «Ялинка» (1891), «Маленький грішник» (1893)**, які високо оцінив Панас Мирний.

Все життя моє – в літературі.

М.М.Коцюбинський

Перший друкований твір Михайла Коцюбинського — вірш “Наша хатка” — з’явився на сторінках львівською дитячою журналу “Дзвінок” 1890 року. В той час на Наддніпрянській Україні не було газет і журналів українською мовою. Письменники друкували свої твори здебільшого за кордоном, в Галичині, що входила тоді до складу Австро-Угорщини. Маючи на меті встановити особисті контакти з галицькими літераторами,

М. Коцюбинський іде у червні 1890 року до Львова і Кракова. Знайомиться там з І. Франком та прогресивно настроєною студентською молоддю, зустрічається з редакторами журналів, де згодом друкуватимуться його твори.

Фото, на якому бачимо ще зовсім молоде обличчя а лагідно-доброзичливим поглядом допитливих очей, М. Коцюбинський посилає пізніше з Вінниці своїм галицьким знайомим.

М. Коцюбинський. Вінниця, 1890 р.

**М. Коцюбинський (у брилі з палицею) серед робітників
філоксерного загону. Молдавія, 1892 р.**

У січні 1896 року М. Коцюбинський одружується з Вірою Дейшею. 25 листопада того ж року в них народився син Юрій.

У будинку Коцюбинського щопонеділка збиралася демократична інтелігенція. Відвідували письменника Борис Грінченко з дружиною Марією Миколаївною, В.І. Самійленко, М.К. Вороний, письменник і художник М.І. Жук та інші. В будинку грав на роялі М.В. Лисенко, відвідав письменника у 1909 шведський вчений-славіст, перекладач творів Коцюбинського Альфред Єнсен.

З 1911 літературні вечори почали відвідувати юні П.Г. Тичина, В.М. Еллінський (Блакитний), Г.Г. Верьовка, А. Казка та ін. За рекомендацією Коцюбинського в першій книзі "Літературно-наукового вісника" за 1912р. було надруковано вірш Тичини "Ви знаєте, як липа шелестить..."

Ось М. Коцюбинський

**серед українських
письменників —
учасників відкриття
пам'ятника Івану
Котляревському
в Полтаві 1903 р.**

**У першому ряду
(зліва направо):**

**М. Коцюбинський,
Леся Українка,
Гнат Хоткевич.**

У другому ряду:

**Василь Стефаник,
Олена Пчілка,
Михайло Старицький,
Володимир Самійленко.**

**М. Коцюбинський з дружиною та дітьми:
в центрі — Юрій, ліворуч від нього — Оксана,
праворуч — Ірина, внизу — Роман.
Чернігів, 1906 р.**

**М. Коцюбинський та М. Горький
на морській прогулянці.
Капрі, 1910 р.**

На о. Капрі М. Коцюбинський часто зустрічався з Максимом Горьким. Вечорами вони читали щойно написані твори і обговорювали їх, а в тиху погоду не раз влаштовували морські прогулянки на човнах, їздили ловити рибу, знайомилися з життям італійських рибалок. **“...По обіді звичайно заходить до мене Горький з цілою родиною,—повідомляв письменник дружині,— і тягне рибу ловити, а потому до себе. Читав мені нову драматичну річ, веселий водевіль, і все розказує своє життя, дуже цікаве”.**

Улітку 1910 року, повертаючись з-за кордону, М.Коцюбинський заїхав у карпатське село Криворівню. Враження, які охопили від знайомства з побутом, людьми, мовою, традиціями цієї землі, заворожили його. Згодом він ще двічі приїжджатиме у цей край, а свої враження увічнив чудовим твором «Тіні забутих предків» (1911 р.). Здається, це були останні світлі й щасливі миті життя, яке невпинно знесилювалося підступною недугою.

Погіршення стану здоров'я змусило М. Коцюбинського пізньої осені 1911 року знову їхати на Капрі. Тимчасовий притулок дав йому його знайомий, що так само приїхав на лікування. Але М. Горький при зустрічі запропонував М. Коцюбинському кімнату в себе на віллі. В листі до дружини він писав: “Олексій Максимович перетягнув мене до себе. Мені дали дуже гарну, чисту, навіть розкішну кімнату з окремим ходом... У них же я й столуюсь”.

На фотографії, що була зроблена на віллі в Максима Горького, письменник має вигляд недужої людини. Уже неможливі були піші екскурсії в гори, доводилося обирати для прогулянок рівні стежечки. М. Горький намагався оточити його увагою, створити всі умови для праці й відпочинку. В останнє своє перебування на Капрі М. Коцюбинський написав і надіслав до друку три оповідання: "Лист", "Подарунок на іменини" та "Коні не винні".

М. Коцюбинський в М. Горького на віллі. Капрі, 1912 р.

Це останнє фото М. Коцюбинського.

Здоров'я письменника дедалі погіршувалось. У червні 1912 року він у супроводі свого старшого сина Юрія їде в Карпати на гірське повітря. Але це не допомогло. У київській клініці В.

Образцова письменника лікує відомий кардіолог М. Стражеско. М.

Коцюбинський цілком усвідомлює свій стан, але до кінця залишається

життєлюбом. У листі до Максима

Горького він писав: “**Какие**

великолепные люди посещают меня

ежедневно, приносят мне все, что я

люблю,— цветы, книги, самих себя. В

окно смотрит то же солнце, которое и

Вас греет, — и от того кажется еще

теплее и ласкавее”.

**М. Коцюбинський в
київській клініці В.
Образцова. 1912 р.**

У спогадах сучасників...

Михайла Михайловича Коцюбинського сучасники часто називали сонцепоклонником. Знайомство з його творчістю наочно підтверджує надзвичайно тонку й точну цю характеристику. Висока художність, вражаюче багатство, світла простота думки й справді мовби пронизують читача життєдайним сонячним промінням, звеличуючи й наснажуючи для добра і творення. Його творчість непомітно, але неминуче допомагала і допомагає людині ставати людиною.

Музей-садиба М.М. Коцюбинського у м. Вінниці

Пам'ятник М.Коцюбинському у Вінниці

М.Коцюбинський увійшов в українську літературу як найвизначніший майстер імпресіонізму

Імпресіонізм – напрям у мистецтві й літературі середини ХІХ – початку ХХ століть, представники якого намагалися відтворити навколишній світ у всій його змінюваності й рухливості, а також показати найтонші відтінки настрою, почуттів людини.